

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV VÄST RAPPORT 2000:36

ARKEOLOGISKA UTREDNINGAR, FÖRUNDESRÖKNINGAR M.M.

Alvesta–Hemsjö

Arkeologiska utredningar, förundersökningar och
karteringar längs en kraftledningssträcka mellan
Alvesta och Hemsjö i Kronobergs län, Småland

Bengt Westergaard

UV VÄST RAPPORT 2000:36

ARKEOLOGISKA UTREDNINGAR, FÖRUNDESRÖKNINGAR M.M.

Alvesta–Hemsjö

Arkeologiska utredningar, förundersökningar och
karteringar längs en kraftledningssträcka mellan
Alvesta och Hemsjö i Kronobergs län, Småland

Bengt Westergaard

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar
UV Väst
Nygatan 11,
434 23 Kungsbacka
Tel. 0300-339 00
Fax 0300-339 01
www.raa.se

Bildredigering Anders Andersson

Layout Lena Troedson

Omslagsbild Kraftledningsgatan mellan Alvesta och Hemsjö genom de småländska skogarna. Foto: Alexandra Nylén, Smålands Museum

Tryck/Utskrift Pennon, Göteborg, 2000

Kartor ur allmänt kartmaterial,

© Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L1999/3.

© 2000 Riksantikvarieämbetet

UV Väst Rapport 2000:36

ISSN 1404-2029

Innehåll

Inledning 7

Allmän bakgrund 7

Arbetsmetodik och dokumentation 7

**Stolpe 16, objekt 6, 7, 8 och 9. RAÄ 48, 49
och 53 i Blädinge socken, Kronobergs län**

– arkeologisk förundersökning och kartering 11

Inledning 11

Metod 11

Förundersökning 11

Kartering 11

Stolpe 18, objekt 11 och 12. RAÄ 5

i Blädinge socken, Kronobergs län

– arkeologisk förundersökning 13

Inledning 13

Metod 13

Resultat 13

Stolpe 22, objekt 15 och 16, Oby

– torpgrund samt möjlig förhistorisk boplats 15

Inledning 15

Metod 15

Resultat 15

Stolpe 23, objekt 17, Oby

– fossil åkermark 17

Inledning 17

Metod 17

Resultat 17

Stolpe 25, objekt 18

– fossil åkermark 19

Inledning 19

Metod 19

Resultat 19

Stolpe 46, objekt 26, Ekeshög

– fossil åkermark 21

Inledning 21

Metod 21

Resultat 21

Stolpe 33, objekt K2, Grimsnäs

– fossil åkermark 23

Inledning 23

Metod	23
Resultat	23
Stolpe 52, objekt 31 och 32, Kull	
– fossil åkermark	25
Inledning	25
Metod	25
Resultat	25
Stolpe 53, objekt 32, Kull	
– fossil åkermark och eventuell förhistorisk boplats	27
Inledning	27
Metod	27
Resultat	27
Kartering	27
Stolpe 76, objekt 4, Torhult	
– fossil åkermark	29
Inledning	29
Metod	29
Resultat	29
Stolpe 206, objekt K7, Fridafors	
– boplatsläge, osäker fornlämning	31
Inledning	31
Metod	31
Resultat	31
Stolpe 212, objekt K9, Fridafors	
– boplatsläge, osäker fornlämning	33
Inledning	33
Metod	33
Resultat	33
Sammanfattning	34
Referenser	35
Administrativa uppgifter	35
Bilaga. Dateringsattest	36
Figurförteckning	37
Tabellförteckning	37

Inledning

Med anledning av Svenska Kraftnät AB:s planer på ny ledningsdragning för en 400 kV kraftledning mellan Alvesta och Hemsjö i Kronobergs län, genomförde Riksantikvarieämbetet UV Väst i Kungsbacka under vintern 1999/2000 en serie arkeologiska utredningar och förundersökningar samt karteringsarbeten av fossil åkermark. Föreliggande rapport avser redovisa resultaten av de arkeologiska utredningarna och förundersökningarna samt de karteringsarbeten som företogs längs nämnda sträcka.

Allmän bakgrund

Arbetet med miljökonsekvensbeskrivningar, förstudier och arkeologiska utredningar i anslutning till den planerade ledningsdragningen har genomförts av Smålands Museum under 1997–2000, och finns redovisat i fyra rapporter (Smålands Museum Rapport 1998:7, 1998:23, 1999:7 och 2000:1). På basis av dessa har sedan länsstyrelsen i Kronobergs län utarbetat en kravspecifikation inför de arkeologiska fältarbetena, vilka omfattat skyddsavstängningar, karteringsarbeten samt regelrätta arkeologiska utredningar och förundersökningar.

Den planerade ledningssträckan mellan Alvesta och Hemsjö (fig. 1) kan grovt uppdelas i två topografiska zoner; den norra där ledningen går genom en, för småländskt vidkommande, relativt öppen jordbruksbygd väster om sjön Salen. Den södra halvan, i höjd med Grimslöv, rör sig i en betydligt mer skogrik miljö, präglad av moränbunden mark. Ledningen rör sig dels i befintliga ledningsgator, dels i nya ledningssträckor.

Den typ av fornlämningar som i första hand kommit att beröras av ledningsarbetena är fossil åkermark, och då i allmänhet representerad av röjningsrösen. Dessa har i första hand karterats och, i mån av behov, skyddsavstängts. De arkeologiska utredningar och förundersökningar som redovisas nedan är gjorda inom områden där man misstänkt förekomsten av förhistoriska boplatslämningar.

För en mer utförlig beskrivning av bakgrunden hänvisas till de ovan omtalade rapporterna. Nedan redovisas resultaten av karterings- samt utrednings- och förundersökningsarbetena.

Arbetsmetodik och dokumentation

Arbetet har utformats utifrån den kravspecifikation som länsstyrelsen tillhandahållit. I princip har arkeologiska utredningar och förundersökningar utförts på traditionellt vis. I allmänhet har det rört sig om misstankar om boplatslämningar och/eller gravläggningar. Samtliga utredningar och förundersökningar har gjorts med hjälp av traktorgravare varvid sökschakt har dragits inom den aktuella ytan.

Karteringar har gjorts utifrån kulturgeografiska metoder och kriterier och med anlitan av kulturgeografisk expertis (Kula HB). Syftet med karteringarna har dock inte varit att bidra med någon djupare analys ur ett kulturgeografiskt perspektiv, utan snarare att markera röjningsrösenas existens inför de anläggningssarbeten som ledningsdragningen medför.

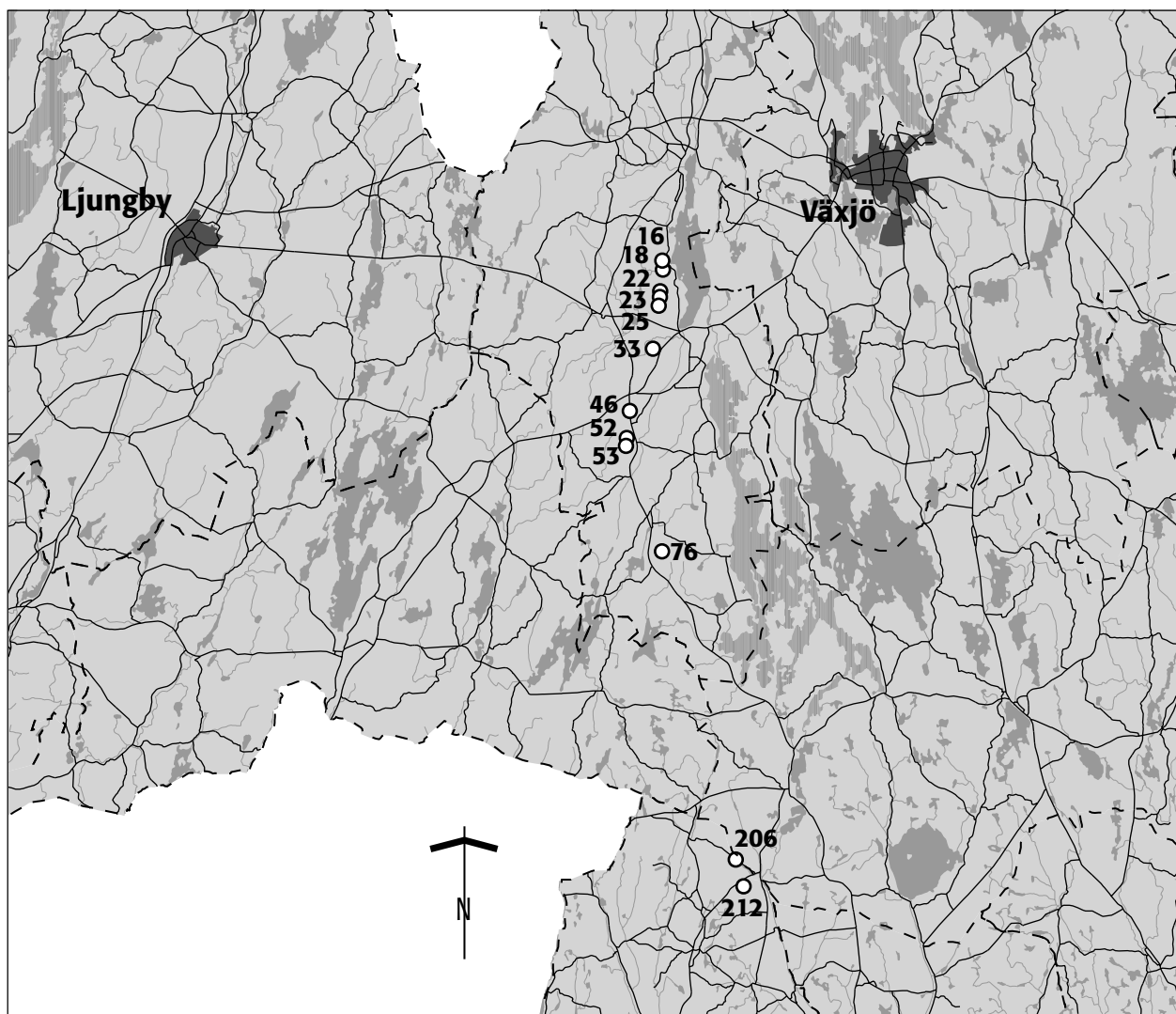

Fig 1. Översikt över den aktuella ledningssträckan mellan Alvesta och Hemsjö med de aktuella platserna markerade.

Fältdokumentationen har gjorts dels med hjälp av totalstation (Geodimeter 620), dels med hjälp av GPS-mottagare (Leica system 500). I samtliga fall har dokumentationen fått anpassas till vegetationen. Samtliga koordinatangivelser är gjorda i rikets nät RT 90, 2,5 gon V. Tabell 1 nedan anger de koordinatuppgifter som föreligger för varje enskild ledningsstolpe där karterings- och/eller arkeologiskt fältarbete genomförts.

Nedan redovisade undersökningar och karteringar refererar dels till den ursprungliga objektnummering som gjorts av Smålands Museum, dels till den numrering av stolpar, d.v.s. ledningsstolpar, som tillhandahållits av Svenska Kraftnät AB, och som också använts av såväl länsstyrelse som Smålands Museum.

Storleken på de undersökta/karterade ytorna vid varje enskild stolpe varierade betydligt. En generell regel var att ingen karteringen fick göras utanför ledningsgatans bredd, vilken i allmänhet uppgick till ca 40 m. På samma vis begränsades karteringen för arbets- och transportvägar av vägarnas tänkta bredd och de ingrepp som arbetet med vägarna skulle kunna åsamka. Generellt kan man alltså säga att de antikvariska förutsättningarna för arbetena

medför att karterade objekt framstår som lösryckta fragment ur kontexter som det varken funnits tid eller pengar att kartera i sin helhet. Undantaget var stolpe 16, där hela det fossila åkermarkskomplexet skulle karteras.

<i>Stolp_id</i>	<i>x</i>	<i>y</i>	<i>z</i>
16	6300446,910	1421853,470	149,840
18	6299770,680	1421899,800	151,770
22	6298132,400	1421709,370	150,970
23	6297786,770	1421669,200	154,800
25	6297023,900	1421580,520	156,250
33	6293761,670	1421154,150	150,190
46	6289044,240	1419383,190	169,250
52	6286985,212	1419155,081	178,110
53	6286568,870	1419212,260	174,900
76	6278374,320	1421840,144	178,270
206	6254952,224	1427439,011	145,710
212	6252924,713	1428021,057	140,210

Tabell 1. Koordinatangivelser (RT 90 2,5 gon V) för ledningsstolparna.

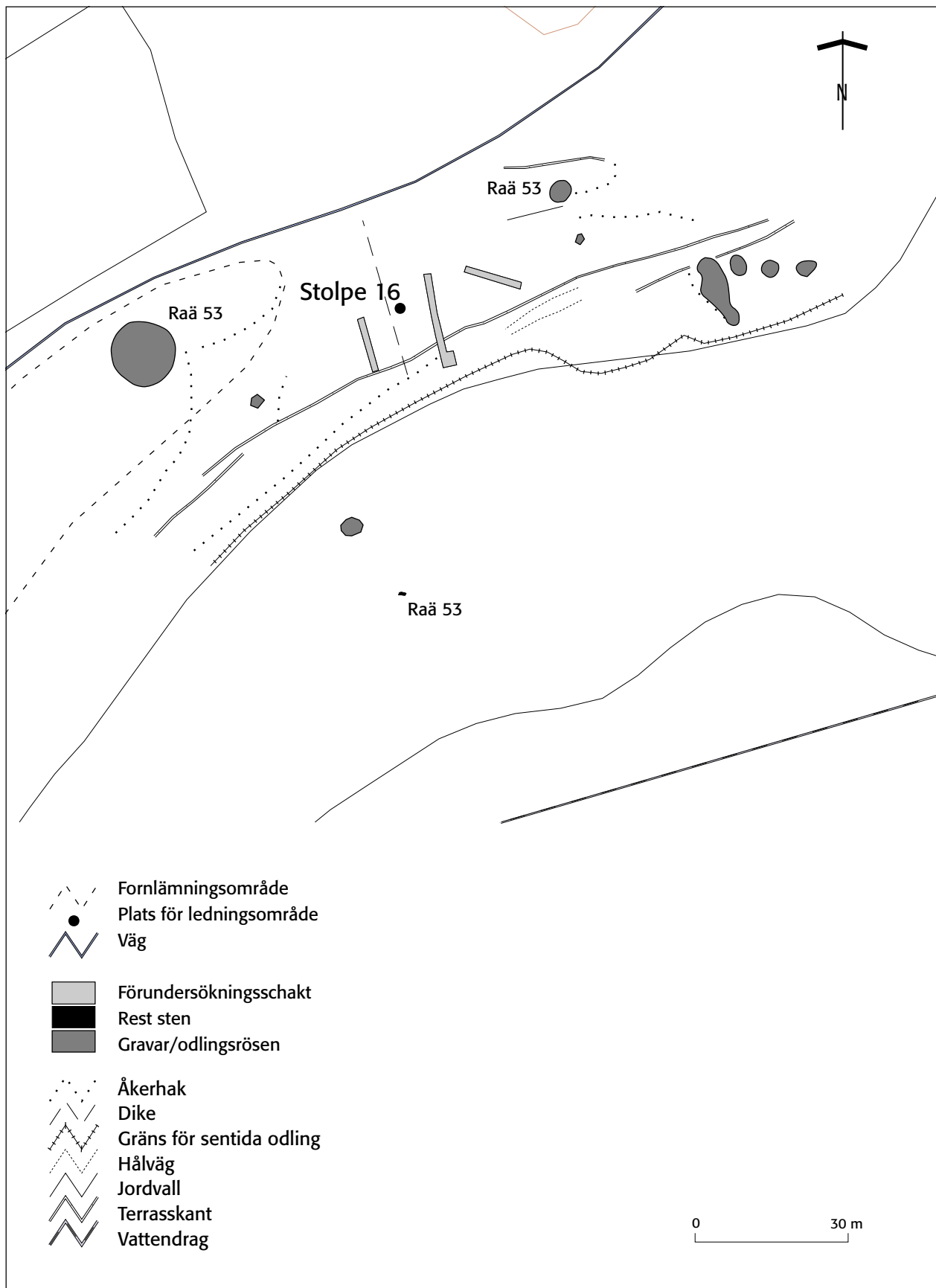

Fig. 2. Området kring stolpe 16. Söschakt och karteringsobjekt.

Stolpe 16, objekt 6, 7, 8 och 9. RAÄ 48, 49 och 53 i Blädinge socken, Kronobergs län – arkeologisk förundersökning och kartering

Inledning

Området är beläget på krönet av Alvestaåsen (fig. 2). Berörda objekt är ett gravfält (RAÄ 49), två osäkra högar (RAÄ 48), en rest sten (RAÄ 53) samt en stensträng. Därtill kommer ett mindre antal röjningsrösen och andra fossila odlingslämningar. Syftet med förundersökningen var dels att avgränsa den fossila åkermarken inom platsen för ledningsstolpen, dels att där klargöra om några sekundära gravar eller andra anläggningar fanns dolda under mark.

Metod

Förundersökningsschakten togs upp med hjälp av traktorgravare, varvid matjorden avlägsnades och eventuella fynd, anläggningar och kulturlagerbildningar noterades. Fältdokumentation och inmätning gjordes med hjälp av totalstation.

Förundersökning

Fältarbetet genomfördes den 10 mars 2000. Vid förundersökningen upptogs 3 sökschakt på ömse sidor om den befintliga ledningsstolpen, där också den nya ledningsstolpen skulle placeras (fig 2). Schaktbredden var genomgående ca 1,5 m.

Två av sökschakten drogs genom den terrassbildning som kunde ses i områdets S del. Det tredje drogs på den relativt plana ytan Ö om ledningsstolpen.

Matjordstjockleken var mellan 0,3–0,45 m. I de två sökschakten genom terrassbildningen noterades en kulturlagerliknande bildning, ca 0,1–0,2 m tjock, bestående av sotfärgad humös sand som var kraftigast under terrassens knäckpunkt. Härunder kunde också noteras rester av gammal markyta (Aphorizont).

I övrigt påträffades inga anläggningar eller fynd som gav anledning till fortsatta undersökningar på platsen.

Kartering

I enlighet med länsstyrelsens kravspecifikation gjordes även en kartering av fossil åkermark och andra fossila odlingsselement i området. Merparten återfanns Ö om ledningssträckan.

De typer av element som karterats framgår av figur 2. Någon närmare analys av karteringsresultaten har inte gjorts och bedömningen av lämningarnas ålder vilar helt på allmänna kulturgeografiska studier av elementens morfologi samt relationen dem emellan. Det synes dock som om delar av det berörda odlingslandskapet har en betydande ålder, gissningsvis medeltid eller äldre. För detta talar även resultatet av förundersökningen.

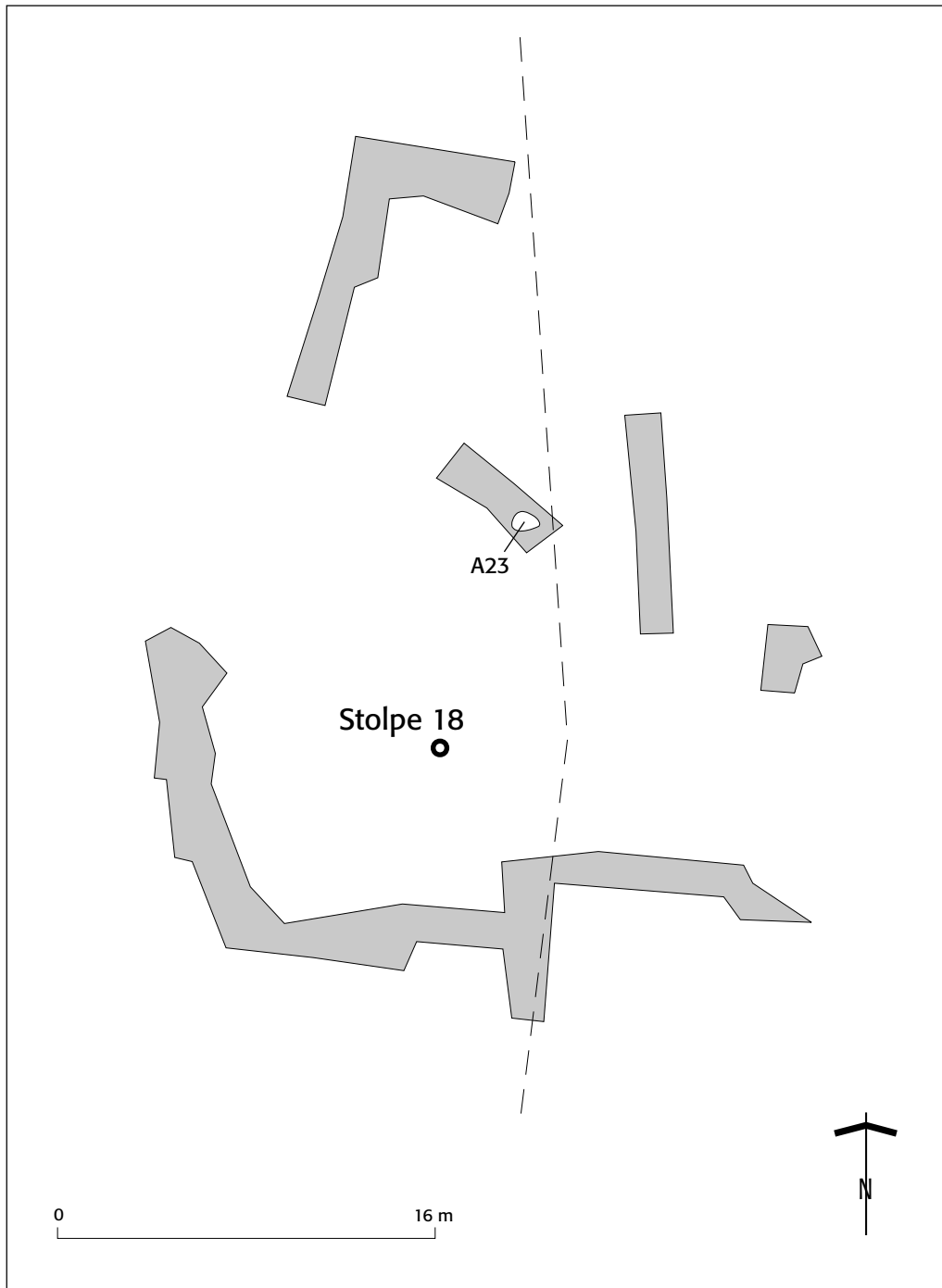

Fig. 3. Plan över förundersökningsschakten kring stolpe 18.

Stolpe 18, objekt 11 och 12. RAÄ 5 i Blädinge socken, Kronobergs län – arkeologisk förundersökning

Inledning

RAÄ 5 utgörs av ett gravröse på en mindre moränhöjd. Röset är ca 10 m i diameter och ca 0,75 m högt. På ett stenblock invid röset finns en skålgrop. I ledningssträckan, omedelbart V om gravröset, fanns flera stora stenblock och misstanken om att det vid dessa kunde dölja sig ytterligare gravar var bakgrunden till den arkeologiska förundersökningen.

Metod

Förundersökningsschakten togs upp med hjälp av traktorgravare, varvid matjorden avlägsnades och eventuella fynd, anläggningar och kulturlagerbildningar noterades (fig. 3). Fältdokumentation och inmätning gjordes med hjälp av GPS.

Resultat

Vid förundersökningen upptogs 6 stycken mer eller mindre separata sökschakt kring den befintliga och blivande ledningsstolpen. Deras oregelbundna utseende är ett resultat av den blockrika terräng som omgav ledningsstolpen. Matjordstjockleken varierade mellan 0,2–0,4 m. Den sterila alven bestod, förutom av större stenblock, av gul, sandig mo.

I ett av sökschakten, omedelbart invid ett av de större stenblocken, påträffades en härd- /kokstensgrop (A23), ca 0,8–1,1 m stor och ca 0,3 m djup. Fyllningen utgjordes av skörbränd sten, sot och kol. Träkol från anläggningen har daterats till 2875 ±75 BP (Ua-25602, se bilaga 1).

I övrigt framkom varken anläggningar, gravar eller fynd som föranleder några fortsatta åtgärder.

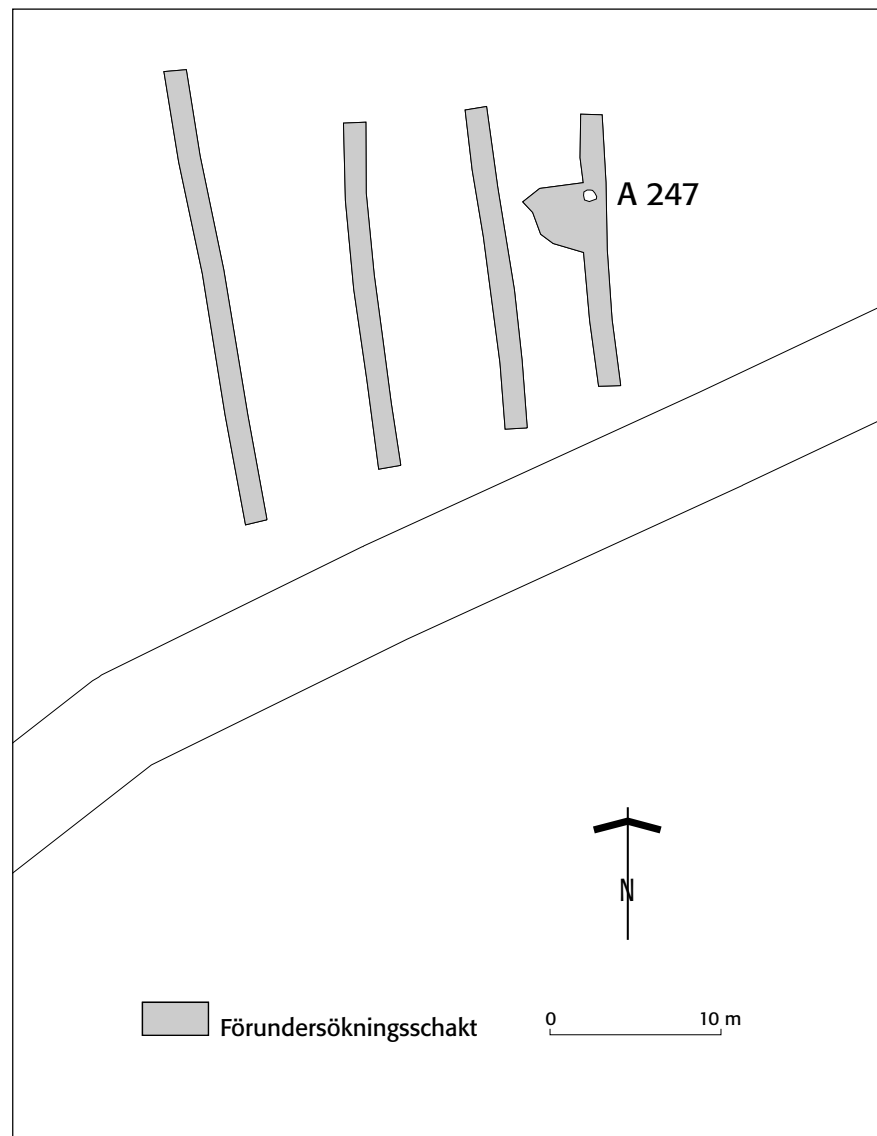

Fig. 4. Plan över sökschakten kring stolpe 22.

Stolpe 22, objekt 15 och 16, Oby – torpgrund samt möjlig förhistorisk boplat

Inledning

Rubricerade objekt är belägna på ett mindre höjdparti där marken nyttjas som åker. Vid inventeringen påträffades, inom ett ca 50×50 m stort område, avslag av flinta, kvarts och bergart. Tillsammans med relativt stora mängder skörbränd sten indikerade detta förekomsten av förhistoriska boplatlämningar i området.

Ursprungligen var avsikten endast att skyddsavstänga båda objekten (d.v.s. boplat och torpgrund), då ledningsstolpen avsågs att placeras på S sidan om vägen. Av anläggningstekniska skäl fick dock ledningsstolpen placeras N därom, vilket föranledde förundersökningen.

Metod

Förundersökningsschakten togs upp med hjälp av traktorgrävare, varvid matjorden avlägsnades och eventuella fynd, anläggningar och kulturlagerbildningar noterades (fig. 4). Schaktbredden var genomgående ca 1,4 m. Fältdokumentation och inmätning gjordes med hjälp av totalstation.

Resultat

De fyra sökschakten drogs i anslutning till den planerade ledningsstolpen. Matjorden var 0,2–0,3 m tjock. I matjorden påträffades en hel del tegel och porslin. Någon flinta, eller andra avlagsmaterial påträffades dock inte. Alven utgjordes av ljusbrun, moig sand med enstaka inslag av större sten.

I anslutning till den enda anläggning som påträffades i det Ö schaktet, gjordes en mindre utvidgning. Anläggningen utgjordes av en härd-/kokstengrop (A247), ca 0,7 m i diameter och ca 0,2 m djup. Den var fylld med skörbränd sten och sot. Av schaktplanen framgår att utvidgningen av schaktet inte gav fler anläggningar. Inte heller framkom några kulturlagerliknande lämningar. Sammantaget föreligger ingen anledning till fortsatta åtgärder på platsen.

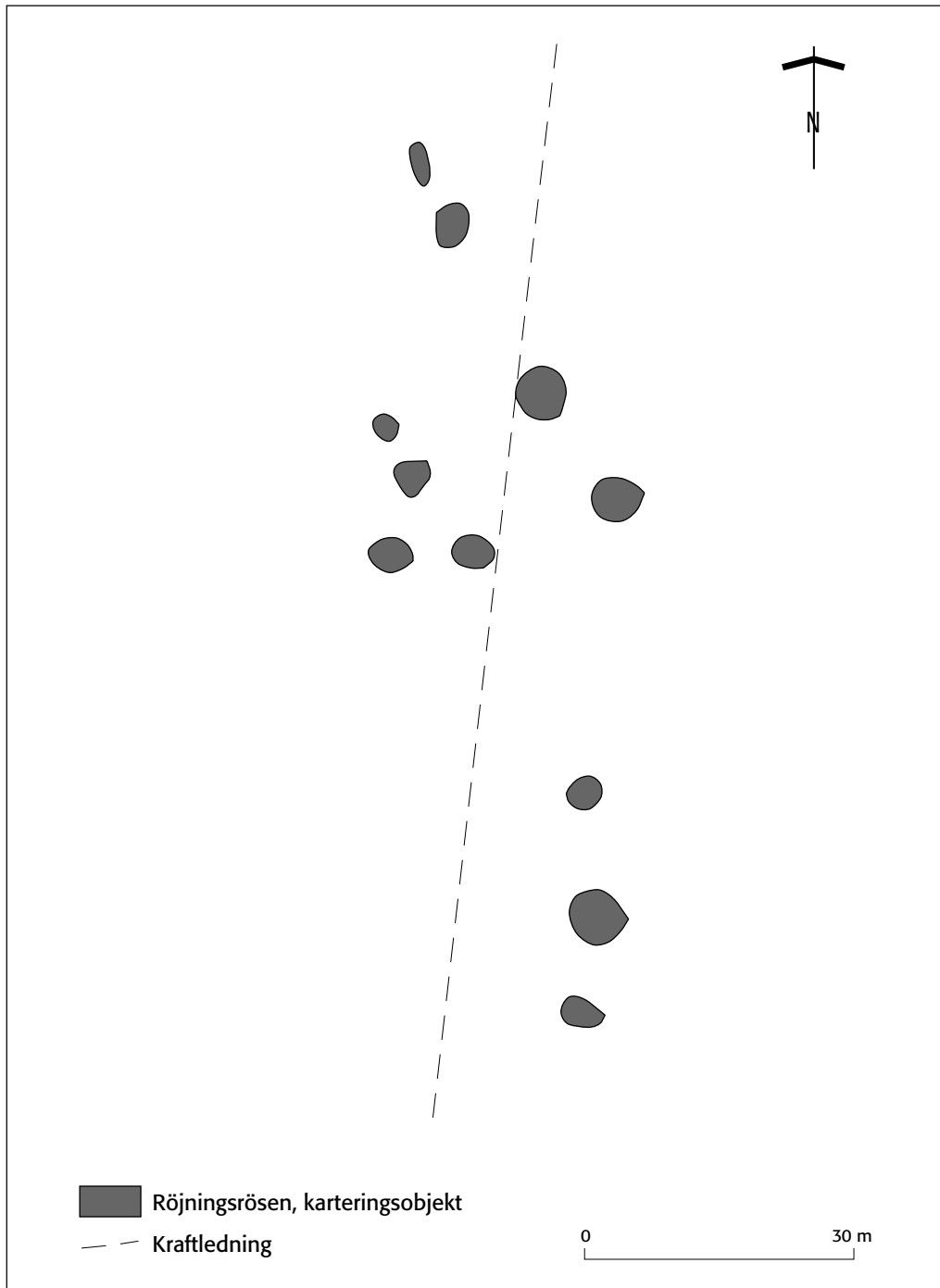

Fig. 5. Resultat av kartering kring stolpe 23.

Stolpe 23, objekt 17, Oby – fossil åkermark

Inledning

Området är beläget på ett krön och en nordsluttning av moränmark. Den fossila åkermarken utgörs av röjningsrösen. Rösena är av "ordinär" äldre typ, 3–6 m i diam, 0,2–0,3 m höga och delvis övertorvade. I ledningsgatans V kant påträffades vid besiktning även en stensättning samt en kolbotten.

Metod

Förutom skyddsavstängning av kolbotten och stensättning, bestod arbetet av kartering av röjningsrösena, dock enbart inom ramen för ledningsgatan. Karteringen gjordes med hjälp av GPS.

Resultat

Totalt karterades 11 stycken röjningsrösen. Resultatet av karteringen framgår av figur 5.

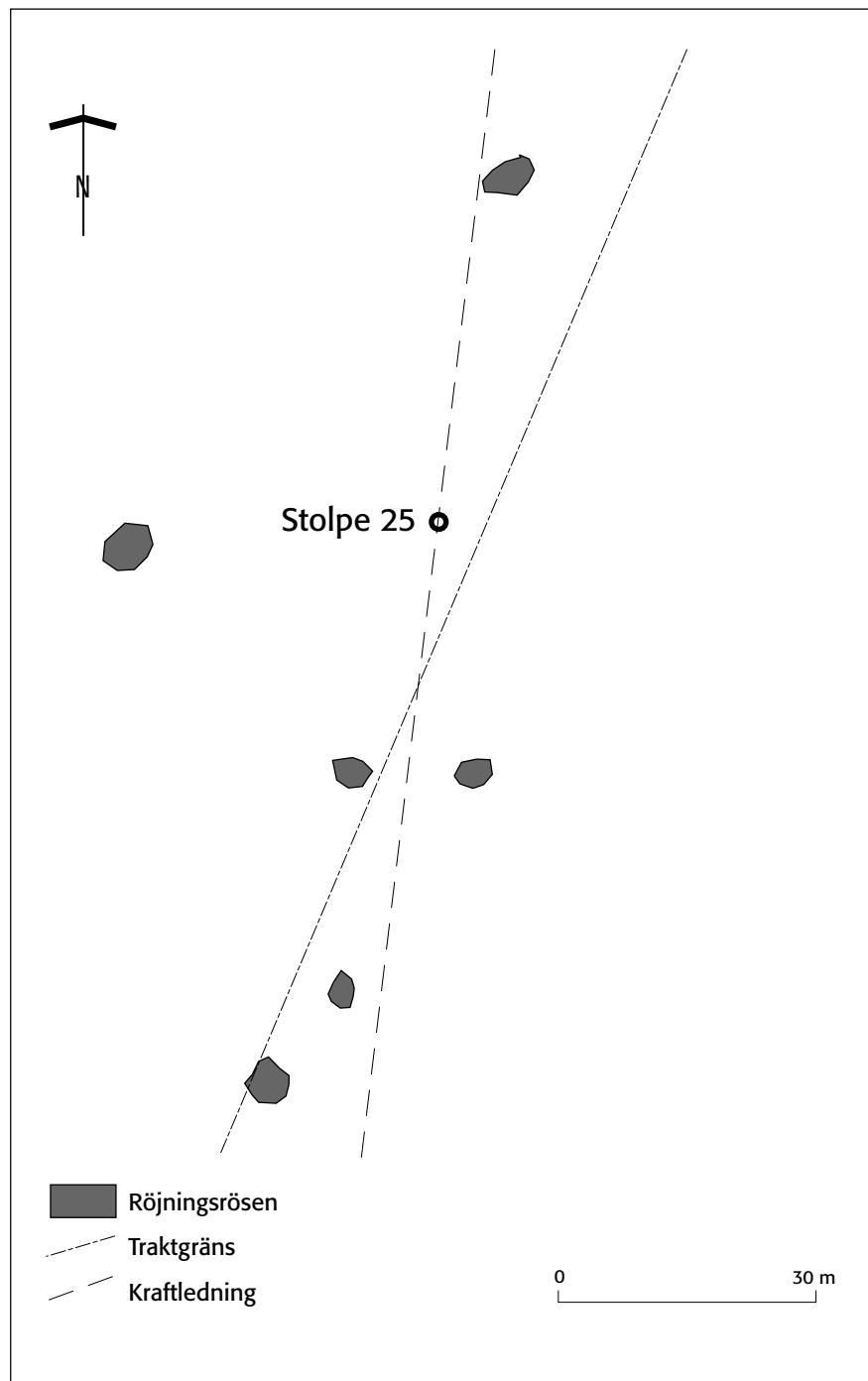

Fig. 6. Resultatet av kartering kring stolpe 25.

Stolpe 25, objekt 18 – fossil åkermark

Inledning

Objekt 18 är beläget i sydsluttningen av en flack moränhöjd. I likhet med föregående objekt, utgörs detta av glest liggande röjningsrösen av ”ordinär” äldre typ. Rösena är 4–6 m i diameter och 0,2–0,3 m höga.

Metod

Arbetet bestod i kartering av röjningsrösena. Dock enbart inom ramen för ledningsgatan. Karteringen gjordes med hjälp av GPS.

Resultat

Resultatet av karteringen blev att 6 stycken glest liggande röjningsrösen identifierades, vilket framgår av figur 6.

Fig. 7. Resultat av karteringen kring stolpe 46.

Stolpe 46, objekt 26, Ekesgård – fossil åkermark

Inledning

Området är beläget på ett krön och på en nordsluttning i skogsmark, omedelbart V om väg 126. Terrängen är storblockig med ett antal större flyttblock. Den fossila åkermarken består av röjningsrösen, 3–5 m i diameter och 0,3–0,5 m höga, och av ”ordinär” äldre typ.

Metod

Arbetet bestod i kartering av den fossila åkermarken, dock enbart inom ramen för ledningsgatan. Karteringen gjordes med hjälp av totalstation.

Resultat

Totalt karterades 31 röjningsrösen. Resultatet av karteringen framgår av figur 7.

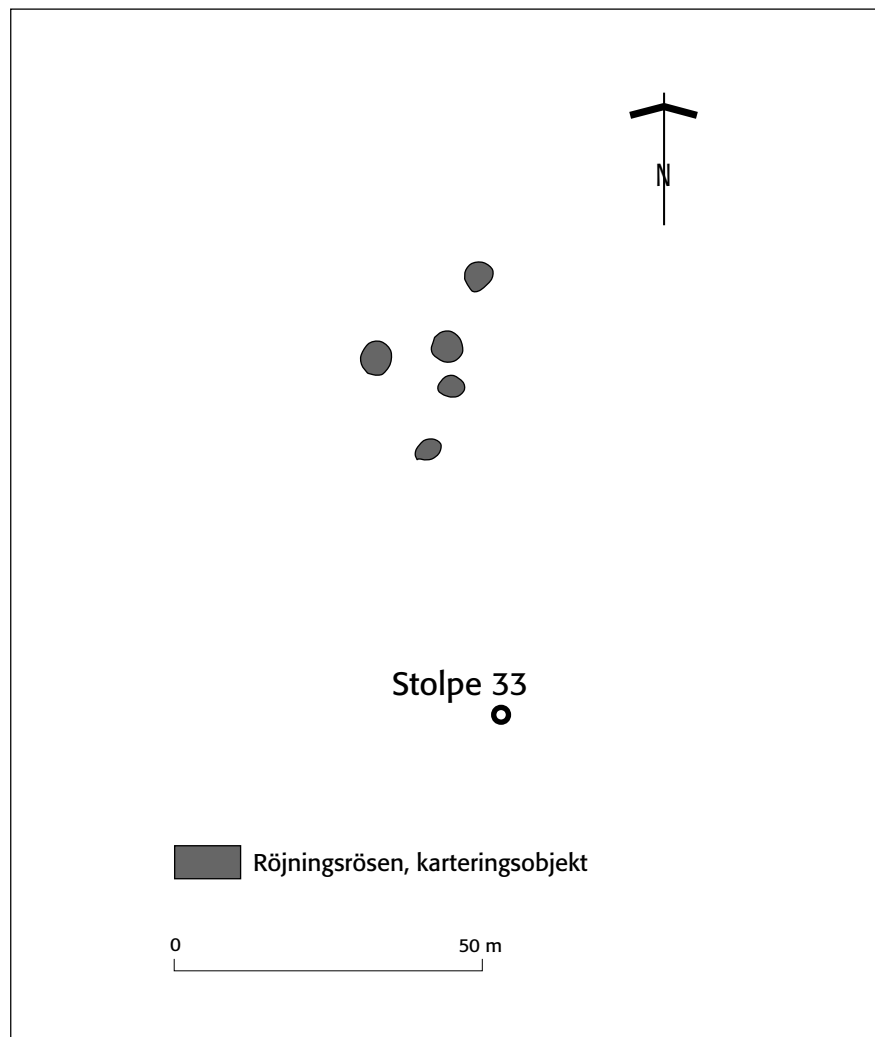

Fig. 8. Resultat av kartering runt stolpe 33.

Stolpe 33, objekt K2, Grimsnäs – fossil åkermark

Inledning

Området är beläget på en svag N-S höjdsträckning i skogsmark/hygge. Den fossila åkermarken utgörs av röjningsrösen, flacka till välvda, 3–5 m i diameter och 0,2–0,6 m höga.

Metod

Arbetet bestod i kartering av de röjningsrösen som fanns inom ledningssträckan samt inom den transportväg som anlagts fram till den tänkta ledningsstolpen. Karteringen gjordes med hjälp av GPS.

Resultat

Karteringen resulterade i att 5 stycken röjningsrösen identifierades, vilket framgår av figur 8.

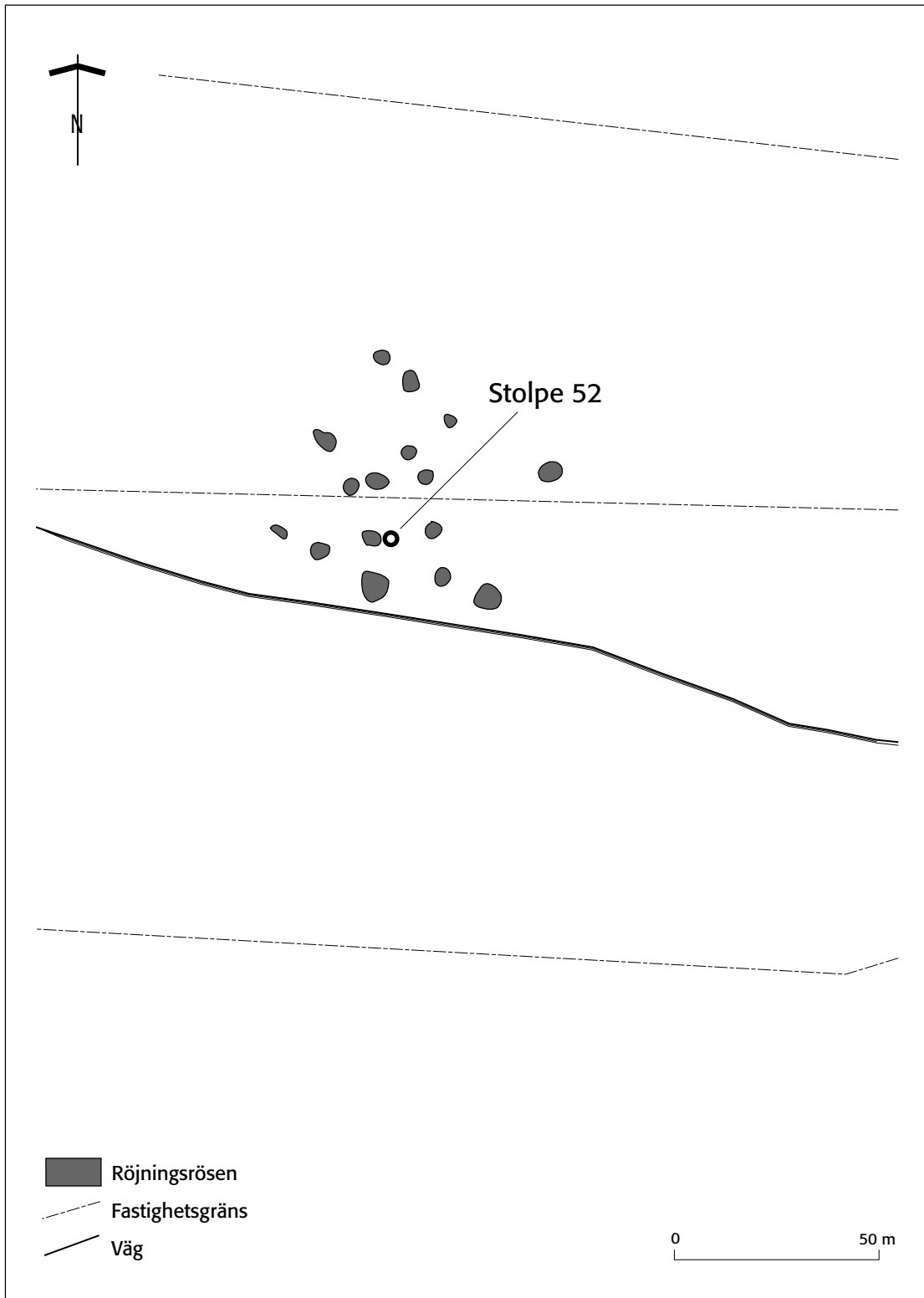

Fig. 9. Resultat av kartering runt stolpe 52.

Stolpe 52, objekt 31 och 32, Kull – fossil åkermark

Inledning

Området är beläget på en flack moränhöjd i skogsmark. Den fossila åkermarken består av röjningsrösen, 2–4 m i diameter och 0,2–0,3 m höga. De är i allmänhet övertorvade, dock med undantag av de rösen som återfinns i hyggesmark.

Objekt 31 utgörs av en fyndplats för skafthålsyxa.

Metod

Arbete bestod i kartering av röjningsrösen, dock enbart inom ramen för ledningsgatan. Karteringsarbetet gjordes med hjälp av GPS.

Resultat

Av figur 9 framgår att resultatet av karteringen blev att totalt 16 stycken rösen karterades.

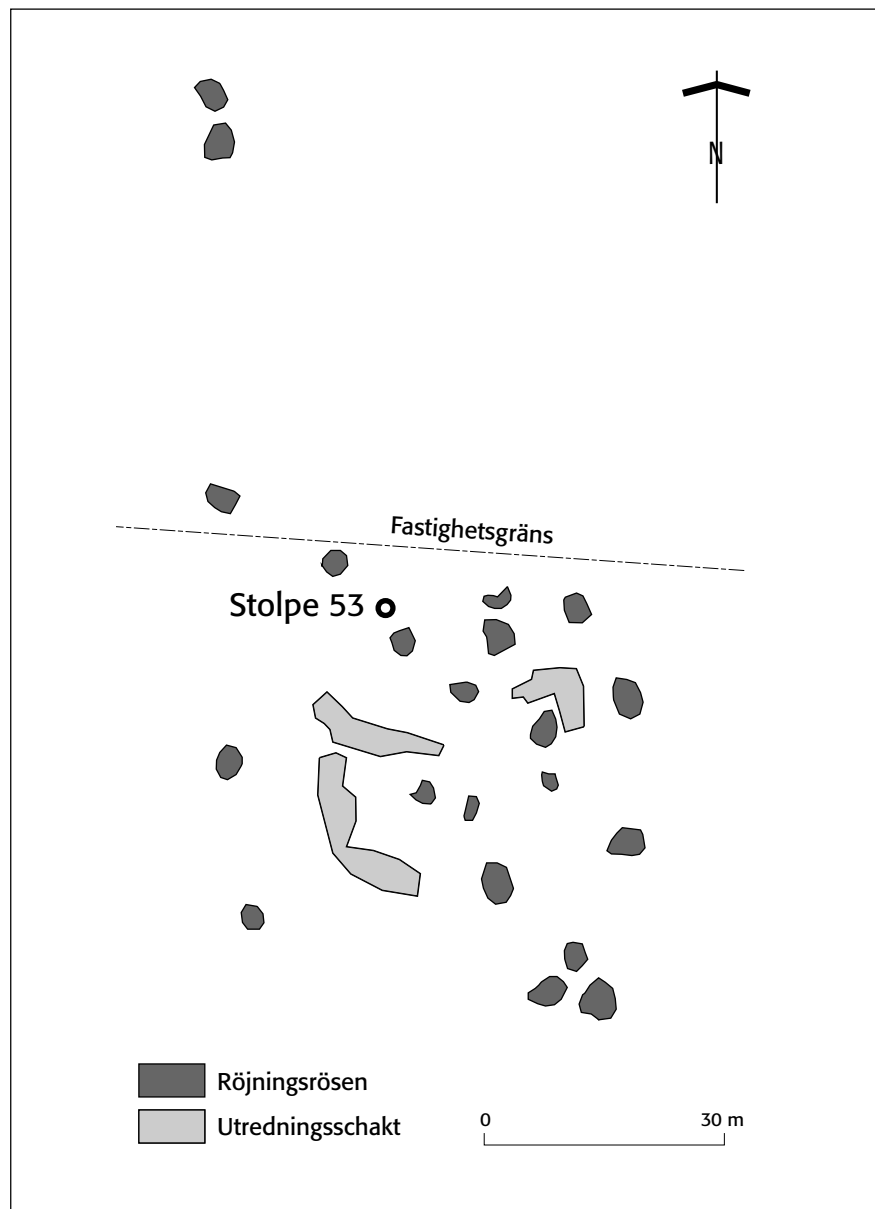

Fig. 10. Resultat av karteringsarbeten samt sökschakt kring stolpe 53.

Stolpe 53, objekt 32, Kull – fossil åkermark och eventuell förhistorisk boplats

Inledning

Området utgörs av ett flackt höjddparti. Den fossila åkermarken innehåller röjningsrösen, 2–4 m i diameter samt 0,2–0,3 m höga.

Den flacka platån utgör också ett gynnsamt läge för en boplats och därför genomfördes en arkeologisk utredning samtidigt med karteringsarbetena.

Metod

Sökschakten togs upp med hjälp av traktorgrävare, varvid matjorden avlägsnades och eventuella fynd, anläggningar och kulturlagerbildningar noterades (fig. 10). Schaktbredden var genomgående ca 1,4 m.

Fältdokumentation och inmätning av schakt och röjningsrösen gjordes med hjälp av GPS.

Resultat

Inga anläggningar eller fynd i något av de tre schakten indikerade att platsen någonsin varit boplats, varken i förhistorisk eller senare tid. Matjordsförekomsten var i stort sett obefintlig. Endast förna samt en antydning till blekjordslager. I övrigt var alven och marken så stenbemängd att traktorgrävaren hade svårt att gräva. Förutom sten bestod alven av gul mo.

Kartering

Karteringsarbetena resulterade i att 23 stycken röjningsrösen identifierades.

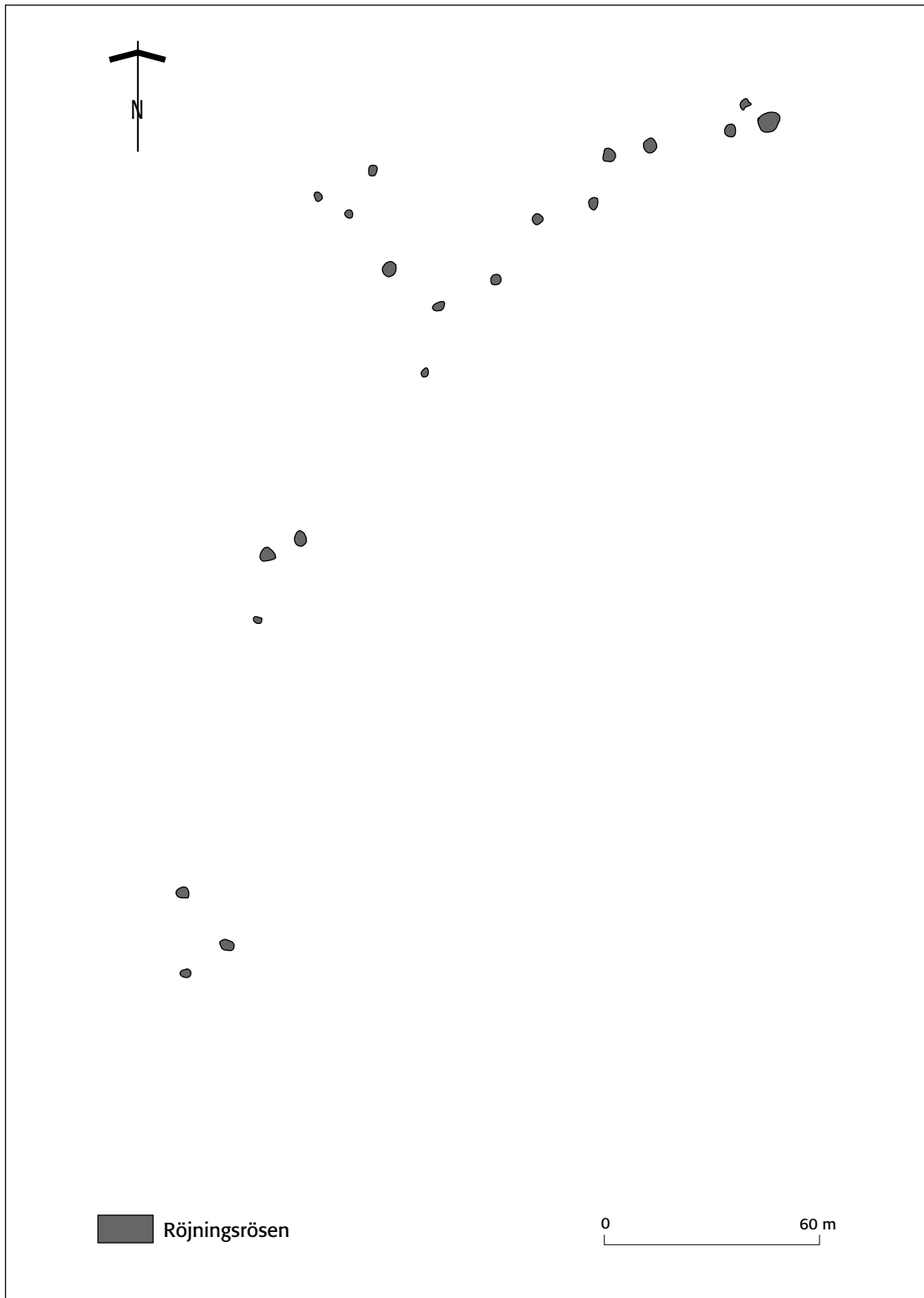

Fig. 11. Resultat av kartering längs transportväg till stolpar 76 och 77.

Stolpe 76, objekt 4, Torhult – fossil åkermark

Inledning

Objekt 4 är beläget i en av de arbetsvägar som avsågs anläggas i anslutning till stolpe 76 och 77. Karteringsarbetet skulle därför begränsas till den sträckning som vägen tänktes få.

Området är beläget på ett krön samt en SV-NO sluttning av moränhöjd i skogsmark. Den fossila åkermarken består av röjningsrösen, oregelbundna till regelbundna, flacka till välvda, 2–6 m i diameter och 0,2–0,6 m höga.

Metod

Arbetet bestod i kartering av röjningsrösen, dock enbart inom ramen för transportvägen.

Fältdokumentation och inmätning gjordes med hjälp av totalstation.

Resultat

Karteringen resulterade i att 20 stycken röjningsrösen identifierades.

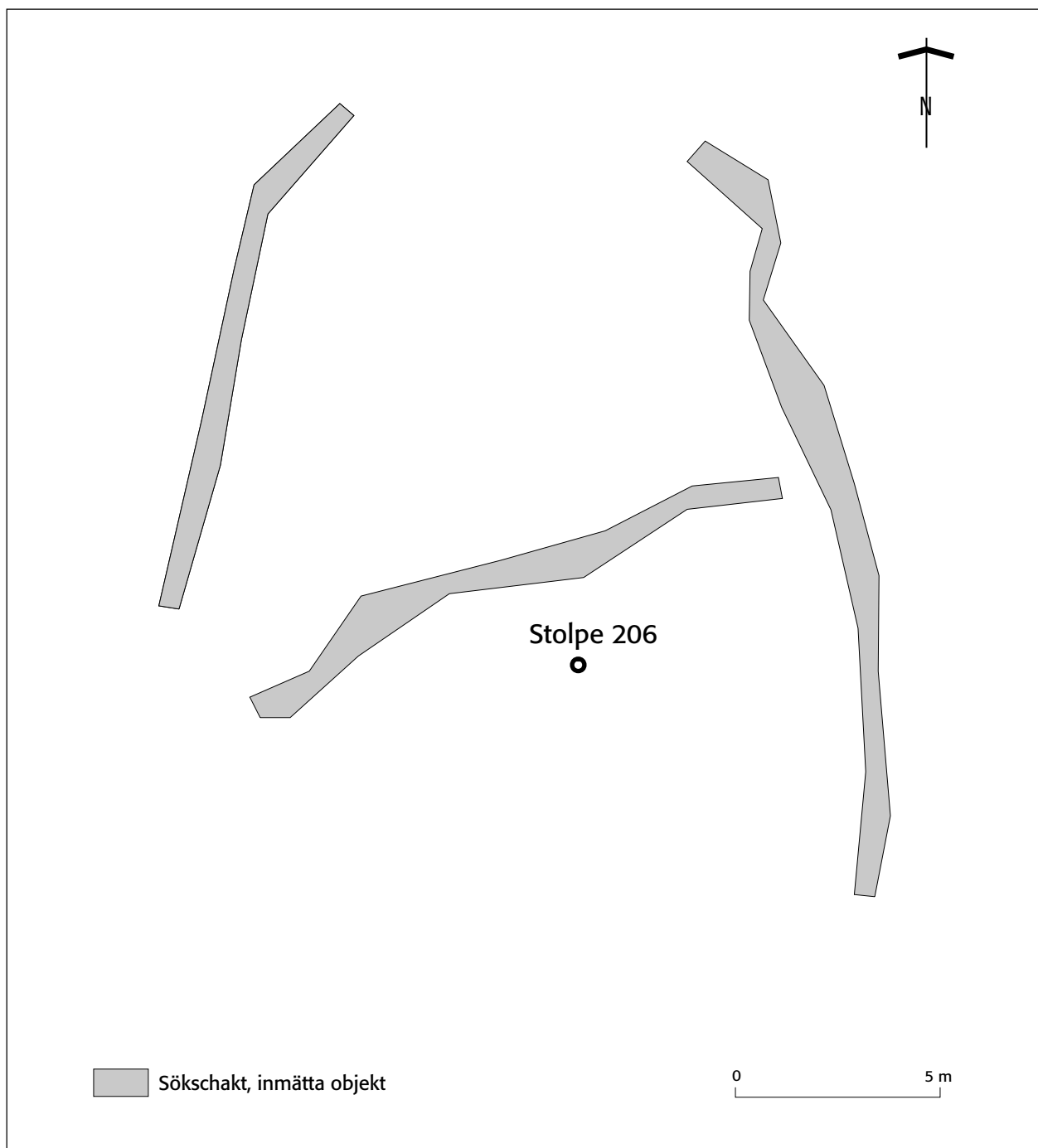

Fig. 12. Söschakten kring stolpe 206.

Stolpe 206, objekt K7, Fridafors – boplatsläge, osäker fornlämning

Inledning

Mindre höjd i skogsmark, ca 100 m VSV om Hjortasjön. Alldeles NO om platsen löper en väg och på andra sidan vägen sluttar terrängen relativt brant mot sjön. Området ansågs vara ett möjligt boplatsläge och därför föreslogs en arkeologisk utredning för att konstatera om lämningar fanns dolda under mark.

Metod

Sökschakten togs upp med hjälp av traktorgrävare, varvid matjorden avlägsnades och eventuella fynd, anläggningar och kulturlagerbildningar noterades (fig. 12). Schaktbredden var genomgående ca 0,5 m. Fältdokumentation och inmätning av schakt gjordes med hjälp av totalstation.

Resultat

Vid utredningsgrävningen upptogs tre sökschakt kring den planerade ledningsstolpen (se fig. 12).

Terrängen bestod av blockrik, storstenig moränmark utan matjordstäckelse (endast växttäckelse och förna). Där fanns inga tecken på röjda ytor av något slag och inga anläggningar eller fynd framkom. Därmed fanns heller ingen anledning till fortsatta åtgärder.

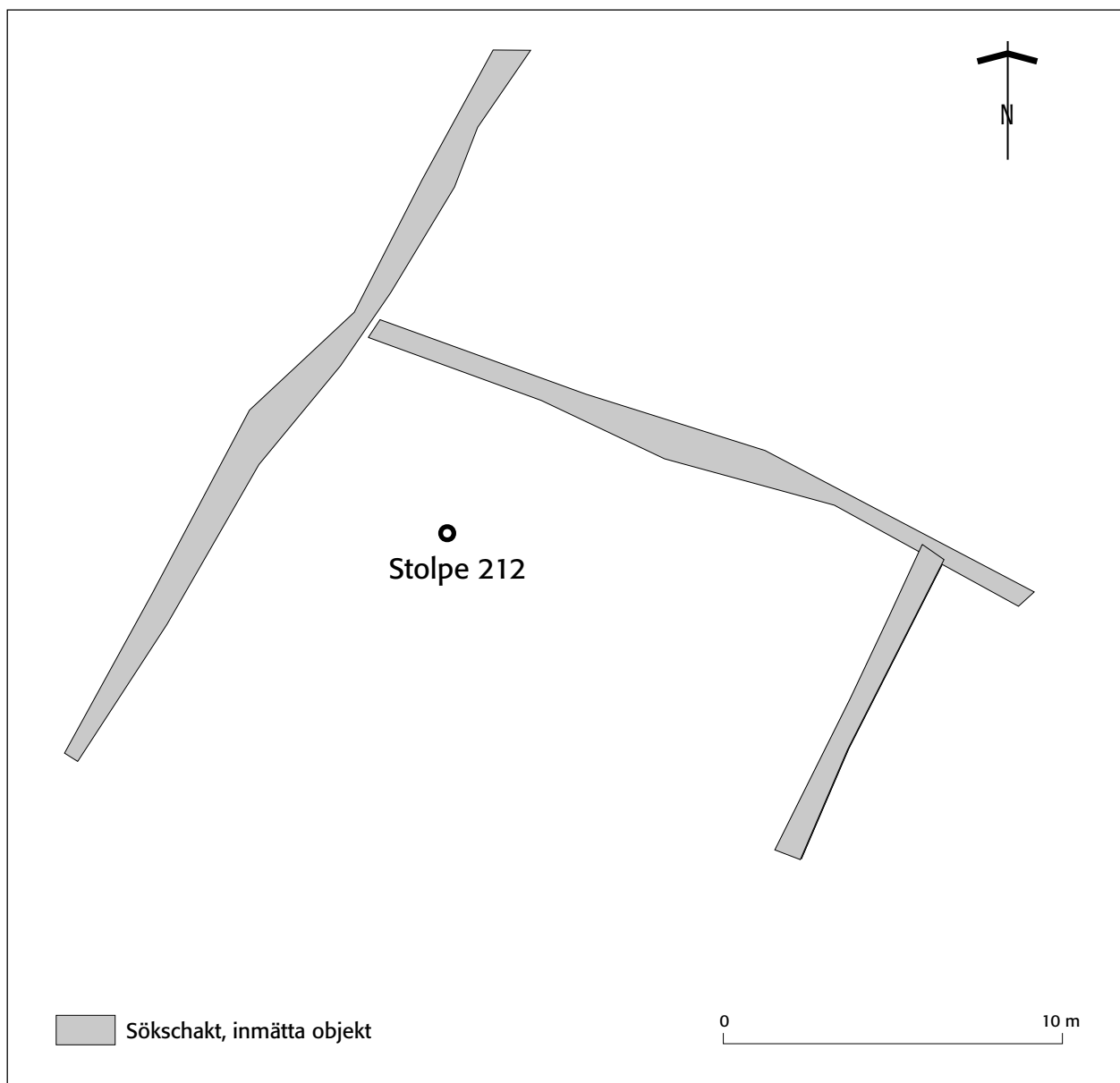

Fig. 13. Söschakten kring stolpe 212.

Stolpe 212, objekt K9, Fridafors – boplatsläge, osäker fornlämning

Inledning

Krön och östsluttning av Ö-V moränhöjd i skogsmark. Höjden ligger strax S om sjön Dallängen. Marken är stenig och småblockig med mindre, insprängda stenfria ytor.

Då området, i likhet med föregående plats, ansågs vara ett möjligt boplatsläge, föreslogs en arkeologisk utredning för att konstatera om lämningar fanns dolda under mark.

Metod

Sökschakten togs upp med hjälp av traktorgrävare, varvid matjorden avlägsnades och eventuella fynd, anläggningar och kulturlagerbildningar noterades (fig. 13). Schaktbredden var genomgående bara ca 0,5 m.

Fältdokumentation och inmätning av schakt gjordes med hjälp av totalstation.

Resultat

Vid utredningsgrävningen upptogs tre sökschakt, 10, 21 respektive 25 m långa (se fig. 13).

Terrängen bestod av blockrik moränmark med hög stenhalt utan matjordstäckelse (endast växttäckelse och förna). Förutsättningarna påminde därför väldigt mycket om de förhållanden som rådde kring föregående ledningsstolpe (stolpe 206).

Inga tecken på röjda ytor av något slag syntes och inga anläggningar eller fynd framkom. Därmed fanns heller ingen anledning till fortsatta åtgärder.

Sammanfattning

Inom ramen för Svenska Kraftnät AB:s planerade ledningsdragning mellan Alvesta och Hemsjö i Kronobergs län, genomförde Riksantikvarieämbetet UV Väst en serie arkeologiska utredningar, förundersökningar samt karteringsarbeten längs rubricerad sträcka. Arbetena hade föregåtts av kart- och arkivstudier samt MKB-arbeten och inventeringar utförda av Smålands Museum. På basis av dessa arbeten hade en rad platser valts ut där ledningsarbetena skulle komma att inkräkta på kända eller misstänka kulturhistoriska lämningar. Länsstyrelsen hade därefter ställt upp en kravspecifikation på vilken typ av åtgärder som krävdes för dessa arbeten. I flertalet fall rörde det sig om kartering av fossil åkermark, i allmänhet röjningsrösen, men åtgärderna inbegrep även arkeologiska utredningar av misstänkta boplatsslägen samt arkeologiska förundersökningar i omedelbar anslutning till kända och registrerade fornlämningar.

Ingen av de arkeologiska utredningarna (stolparna 53, 206 och 212) gav anledning till fortsatta åtgärder, då inget påträffades som kunde sägas vara av kulturhistoriskt intresse.

De två arkeologiska förundersökningarna (stolparna 16 och 18) gav visserligen en antydning om förekomst av förhistoriska boplatsslämningar (i båda fallen påträffades en härd), men lämningarna var av så ringa omfattning att de bedömdes inte vara av intresse för några fortsatta åtgärder.

Vad karteringsarbetena beträffar var det endast en plats som innehöll annat än röjningsrösen, nämligen stolpe 16. Här fanns sedan tidigare registrerat gravar, röjningsrösen samt en stensträng. Vid karteringen påträffades åkerhak, terrasskanter, jordvallar samt hålvägar.

Detta betyder inte nödvändigtvis att övriga karterade områden saknar alla andra former av jordbrukselement som hör fossil åkermark till. Men det säger en hel del om de årstids-, terräng- och vegetationsförhållanden som rådde vid varje enskilt karteringstillfälle.

Ingen av de platser som karterats uppvisar indikationer på senare tiders odling i form av t.ex. slutfårar efter plog, toppiga och/eller luckert byggda röjningsrösen. Utan närmare dateringsmöjligheter kan det ändå på sannolika grunder antas att samtliga röjningsröseområden som karterats har tillkommit före den agrara revolutionen, d.v.s. före 1800-talets andra hälft.

Referenser

- Kihlstedt, B. et al. Planerad 400 kV ledning Alvesta Hemsjö. Miljökonsekvensbeskrivning Kulturmiljö/Arkeologi. *Smålands Museum Rapport* 1998:7.
- Nyhlén, A. Planerad 400 kV ledning Alvesta–Hemsjö. Arkeologisk/Kulturmiljöutredning. Objektbeskrivningar. *Smålands Museum Rapport* 1998:23.
- Nyhlén, A. Planerad 400 kV ledning Alvesta–Hemsjö. Arkeologisk utredning etapp II. *Smålands Museum Rapport* 1999:7
- Wilander, L. Planerad 400 kV ledning Alvesta–Hemsjö. Kompletterande arkeologisk utredning etapp I. *Smålands Museum Rapport* 2000:1.

Administrativa uppgifter

Riksantikvarieämbetets dnr: 422-6122-1999, 422-5689-1999, 422-820-2000.

Länsstyrelsens dnr: 220-5701-99, 200-264-00.

Projektnummer: 1320213, 1320219.

Undersökningstid: 15 november 1999–17 mars 2000.

Projektgrupp: Bengt Westergaard, projektledare.

Underkonsulter: Kula HB, Ångströmlaboratoriet vid Uppsala Universitet.

Läge: Ekonomiska kartan, blad 5E 0e, 4E 9e, 4E 8e, 4E 7d, 4E 5e, 4E 1f, 4E 0f.

Koordinatsystem: Rikets koordinatnät, RT 90, 2,5 gon V.

Höjdsystem: RH 70.

Dokumentationshandlingar som förvaras i Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA), RAÄ, Stockholm:–.

Fynd: Inga fynd.

Bilaga. Dateringsattest

Kopia av dateringsattest från Ångströmlaboratoriet,
avdelningen för jonfysik, ¹⁴C- lab. Uppsala Universitet

ÅNGSTRÖMLABORATORIET
AVD FÖR JONFYSIK, ¹⁴C-LAB
UPPSALA UNIVERSITET

Uppsala 2000-06-09

Bengt Westergaard
RAA, AU Väst
Box 102 59
434 23 KUNGSBACKA

Resultat av ¹⁴C datering av träkol från Halland.

Förbehandling av träkol och liknande material:

1. Synliga rottrådar borttages.
2. 1% HCl tillsätts (6-8 timmar, under kokpunkten) (karbonat bort).
3. 1% NaOH tillsätts (6-8 timmar, under kokpunkten). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

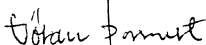
Före acceleratorbestämningen av ¹⁴C-innehållet förbränns det intorkade materialet, surgjort till pH 4, till CO₂-gas, som i sin tur konverteras till fast grafit genom en Fe-katalytiskreaktion.

I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

Labnummer	Prov	δ ¹³ C ‰ PDB	¹⁴ C ålder BP
Ua-25597	Onsala 327, anl. 821	-26.7	2 365 ± 70
Ua-25598	Onsala 327, anl. 2904, provnr 3399	-25.6	2 525 ± 65
Ua-25599	Onsala 327, anl. 6446, provnr 7276	-26.2	2 330 ± 65
Ua-25600	Onsala 327, anl. 6584, provnr 7275	-26.3	1 980 ± 85
Ua-25601	Onsala 327, anl. 6831, provnr 6853	-24.0	2 940 ± 65
Ua-25602	Blådinge nr 5, stolpe 18, anl. 23	-25.1	2 875 ± 75

Med vänlig hälsning

Göran Possnert / Maud Söderman

Postadress
Box 534
751 21 Uppsala

Besöksadress
Lägerhyddsvägen 1
Uppsala

Telefon
018-471 0000
Direktval 471 3059
E-post: Goran.Possnert@Angstrom.uu.se

Telefax
018 555736

Figurförteckning

<i>Fig. 1. Översikt över den aktuella ledningssträckan mellan Alvesta och Hemsjö med de aktuella platserna markerade.</i>	<i>8</i>
<i>Fig. 2. Området kring stolpe 16. Sökschakt och karteringsobjekt.</i>	<i>10</i>
<i>Fig. 3. Plan över förundersökningsschakten kring stolpe 18.</i>	<i>12</i>
<i>Fig. 4. Plan över sökschakten kring stolpe 22.</i>	<i>14</i>
<i>Fig. 5. Resultat av kartering kring stolpe 23.</i>	<i>16</i>
<i>Fig. 6. Resultatet av kartering kring stolpe 25.</i>	<i>18</i>
<i>Fig. 7. Resultat av karteringen kring stolpe 46.</i>	<i>20</i>
<i>Fig. 8. Resultat av kartering runt stolpe 33.</i>	<i>22</i>
<i>Fig. 9. Resultat av kartering runt stolpe 52.</i>	<i>24</i>
<i>Fig. 10. Resultat av karteringsarbeten samt sökschakt kring stolpe 53.</i>	<i>26</i>
<i>Fig. 11. Resultat av kartering längs transportväg till stolpar 76 och 77.</i>	<i>28</i>
<i>Fig. 12. Sökschakten kring stolpe 206.</i>	<i>30</i>
<i>Fig. 13. Sökschakten kring stolpe 212.</i>	<i>32</i>

Tabellförteckning

<i>Tabell 1. Koordinatangivelser (RT 90 2,5 gon V) för ledningsstolparna.</i>	<i>9</i>
--	----------

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

ISSN 1404-2029